

ŞİDDET BİÇİMLERİ

Gökçen Yıldırım | F. Tuğçenur Çıtak | Zeynep Bengisu Çetin

FİZİKSEL ŞİDDET

Fiziksel şiddet, bedensel bütünlüğe karşı dışarıdan yöneltilen sert ve acı verici davranışlardır.

Fiziksel şiddete maruz kalan kişinin sağlığı olumsuz etkilenir, vücudunda izler ve yaralar bulunabilir. Fiziksel şiddete maruz kalan kişinin uğradığı zarar diğer şiddet türlerine göre daha kolay fark edilebilir olduğu için toplum tarafından daha görünürdür.

Fiziksel şiddeti uygulayan kişi, fiziksel şiddet uyguladığı kişiyi cezalandırmak, denetlemek, küçük düşürmek, veya aşağılamak için fiziksel şiddeti kullanır. Bu şiddet türünü uygulayan kişi, kendi bedensel gücünün üstünlüğünden yararlanır. Bu kişiler bedensel üstünlüğün yanında çeşitli aletleri kullandıkları da görülür.

Fiziksel şiddet hafif yaralanma, sakatlanma veya ölümlle sonuçlanabilir.

Fiziksel şiddet uygulayan kişinin çocukluğunda şiddet görmüş olma ve eşinden fiziksel şiddet görme ihtimali fiziksel şiddet uygulamayan insanlardan daha fazla olduğu istatistiksel olarak kanıtlanmıştır (Vahip ve Doğanavşargil, 2006). Ayrıca, Vahip ve Doğanavşargil (2006) fiziksel şiddetle ilgili yaptıkları araştırmada eşi tarafından fiziksel şiddet gören ve görmeyen kadınlar arasında sosyodemografik (eğitim düzeyi, meslek, ailenin geliri) olarak bir fark bulamadığını belirtmektedir. Bu araştırma herkesin fiziksel şiddete maruz kalabileceğini göstermektedir. Tüm bunlar elbette şiddetin hiçbir biçimi için gerekçe değildir.

DUYGUSAL ŞİDDET

Bir bireye sistematik baskı uygulayarak kontrol altına almaya çalışmak, onu duygusal olarak sömürmek; toplum içinde gurur, onur gibi insani duygularını örselemek, toplumdaki soyutlamak, kişisel gelişimine engel olmak, duygusal tepkilerine karşılık vermemek ve duygusal karşılık vermeyi reddetmek gibi davranışlar psikolojik/duygusal şiddet olarak kabul edilmektedir.

Duygusal Şiddet, gündelik yaŐamda en sık karŐılaŐılan Şiddet biÇimidir. Kişinin birey olarak kendi hayatı ile ilgili karar alma alanını düzenli baskı ile kısıtlayarak ve bireyin öz değerlerine zarar vererek kişiyi sindirmek ya da pasif hale getirerek yaŐam standartlarını düşürmek de psikolojik Őiddettir. Duygusal Şiddeti diğer Şiddet türlerinden ayıran iki özellik vardır:

01

Somut fiziksel bulguların olmaması

02

Diğer Şiddet tipleriyle birlikte bulunması
(Cinsel ya da fiziksel Şiddete maruz kalmıŐ birey aynı zamanda duygusal/psikolojik olarak da zarar görmektedir.)

Duygusal Şiddet kategorisine giren, en çok gözlemlenen eylem çeŐidi sözel Őiddettir. Bireyin önem verdiği konularda güvenini kırmak, hakaret etmek, söz ve davranıŐlarını yaralamak amacı ile kullanmak sözel Őiddette en çok rastlanan davranışlardır. Yoğun duygusal Şiddet, fiziksel Şiddetin habercisi olabilir.

DUYGUSAL ŞİDDET TÜRLERİ

Reddetme

Kişinin birey olarak varlığını kabul etmemesi, bireyi yok sayması, kişiye kendini yetersiz ve sürekli olarak suçlu hissettirmeye çalışması, yardım çağrılarını görmezden gelmesi ya da reddetmesi.

Yalnızlaştırma/İzole etme

Bireyi toplumsal ilişkilerden uzak tutmak, yakınları ile ilişkisini sınırlamak, kişiye sürekli yalnız olduğu mesajını vermek.

Yıldıрма

Kişinin şiddetle mücadele gücünü kırmak amaçlı yapılan tehditler, sözel veya fiziksel saldırılar ile korku ortamı oluşturmak.

DUYGUSAL ŞİDDET TÜRLERİ

Suça yöneltme

Toplumsal açıdan kötü örnekler göstererek bireyi antisosyal davranışlara yöneltmek.

Aşağılama

Bireyin küçük düşmesine neden olacak ve onurunu zedeleyici davranışlarla kişide yetersizlik hissi oluşturmak.

Kendi çıkarını gözetme

Karşıdaki insanı manipüle ederek kendi yararına kullanmak.

Vaktinden önce yetişkin rolü verme

Kişiden yapabileceğinin üzerinde başarılar beklemek, gerçekçi olmayan beklentiler için baskı uygulamak ve yaş gelişimine uygunsuz sorumluluklar vermek.

SİBER ŞİDDET

Sanal şiddet, dijital ve çevrimiçi şiddet isimleriyle de anılan siber şiddet, şiddetin sanal ortamda uygulanıyor olmasıdır.

SİBER ŞİDDET ÖRNEKLERİ

- Sürekli mesaj göndermek veya aramak,
- Uygulama yoluyla kişinin nerede olduğunu ve ne yaptığını takip ederek onu denetlemek,
- Siber şiddeti uygulayan kişinin kendisinin çıplak fotoğraflarını siber şiddet uyguladığı kişiye göndermesi ve bu davranışı başkalarından da istemesi,
- Siber şiddete maruz kalan kişinin çıplak fotoğraflarını çekmek, tehdit etmek, veya fotoğrafları yaymak,
- Siber şiddet uygulayan kişinin siber şiddet uyguladığı kişiyi küçük düşüren ve ona karşı nefret içeren paylaşımlarda bulunmak.

EKONOMİK ŞİDDET

Ekonomik şiddet, kişilerin birey olarak ekonomik açıdan özgürlüğünün elinden alınmasıdır. Ekonomik kaynakların ve paranın kişinin üzerinde bir yaptırım, tehdit ve kontrol aracı olarak düzenli bir şekilde kullanılması, ekonomik olarak zarar görmesine neden olan tutum ve davranışlardır.

YAYGIN EKONOMİK ~~ŞİDDET~~ BİÇİMLERİ

Diğer şiddet türlerinin yanında ekonomik şiddet ile çoğu zaman karşı karşıya olan kişi tarafından şiddet olarak dahi algılanmadığı söylenebilir. Ekonomik şiddet genellikle kadınlara uygulanan bir şiddet türüdür. Özellikle ekonomik şiddete maruz kalanların toplumdaki konumunu örseleyen ve kişilerin özgürlüğünü kontrol altında tutulmasına için bu şiddet türü tercih edilmektedir.

- Çalışmaya ya da çalışmamaya zorlamak,
- Okumasına izin vermemek,
- Meslek edinmesini engellemek,
- İşe gitmesine izin vermemek,
- İşinde yükselmesini engellemek,
- Parasını veya banka kartını alıp geri vermemek,
- Kişi adına kredi kartı çıkartıp kredi çektirip borçlandırmak veya senet imzalatmak,
- Kişi adına şirket kurup borçlandırmak,
- Kişiye hiç para vermemek,

- Şahsi mallarını ve ziynet eşyalarını almak,
- Kişinin maddi gelirini sömürmek,
- Ailenin parası ve tasarrufları için kadının kadın olduğu için hiç fikrini sormamak,
- Kişinin işten atılmasına yol açan olaylar yaratmak,
- Kişinin çalışmaması durumunda günlük ihtiyaçlarını gidermesi için harçlık vermemek,
- Kişiyi para için yalvartmak,
- Kişinin maddi ihtiyaçlarını keyfi ve tutarsız bir şekilde karşılamak.

Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması sonuçlarına göre, Türkiye’de kadınların % 40’ı ekonomik şiddete maruz kalıyor. Dünya Ekonomik Forumu’nun (DEF) 2014 Küresel Toplumsal Cinsiyet Uçurumu Raporunda 142 ülkede ekonomik katılım ve fırsat eşitliği, eğitim, sağlık ve siyasi güçlenme konularında toplumsal cinsiyet eşitliği incelenmiştir. Bu rapora göre, genel sıralamada Türkiye, 142 ülke arasında 125. sıradadır.

Ekonomik aktiviteye katılım ve fırsat eşitliği

132.

İşgücüne katılım

128.

Satın alma gücü paritesi

126.

Profesyonel ve uzman çalışan

102.

Eşit işe eşit ücret

87.

CİNSEL ŞİDDET

Cinsel şiddet, onay almaksızın, onay inşa ederek veya onay almanın söz konusu olamayacağı durumlarda kişinin/kişilerin uyguladığı, cinselliğe yönelik teşebbüs ve tehdit içeren her türlü eylem, davranış ve müdahaleler cinsel şiddet olarak tanımlanmaktadır.

Cinsel Őiddet denildiğinde akıllara cinsel iliŐkiye zorlamak, gibi ağır cinsel suğlar gelmektedir. Halbuki cinsel Őiddetin tanımı bundan daha fazlasıdır. Cinsellikle ilgili sĐzel zorlamalar ve zorlayıcı tavırlar da dahil tĐm “cinsel taciz” tĐrleri bu Őiddet biğiminin iğinde yer almaktadır. ÇoĐu birey ne yazık ki cinsel Őiddete uğradığının farkında değildir. Bu nedenle cinsel Őiddeti sınıflandırmak ve tanımlamak Đnemlidir. Her ūlkenin yasal olarak cinsel suğlar konusunda farklı politikaları vardır. Fakat genel olarak dŐnyanın her yerinde geğerli, cinsel Őiddet tanımını kapsayan ū Đnemli alan vardır.

01

Taciz durumunda cinsiyet ve yaş fark etmeksizin herkes mağdur sayılmaktadır.

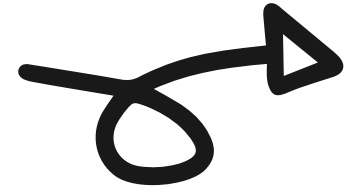
02

Taciz durumunda cinsel penetrasyonun her tĐrlŐsŐ cinsel Şiddet sayılmaktadır.

03

Yalnızca zor kullanma değil, baskı ve tehdit yoluyla cinselliğe zorlamak da cinsel Şiddet sayılmaktadır.

CİNSEL TACİZ nedir?

Cinsel taciz, 'kişiyile vücut teması bulunmadan yapılan ve rızaya dayalı olmayan, cinsel içerikli söz, tavır ve diğer davranış biçimleri' olarak tanımlanmaktadır. Cinsel taciz yalnızca dokunsal tacizi kapsamaz. Görsel, sözel ve dokunsal taciz olmak üzere üçe ayrılır.

Görsel taciz mağdura zorla cinsellikle alakalı görüntülerin izletilmesini kapsayan her türlü davranış biçimidir. Buradaki örnek, kişinin isteği dışında karşısında mastürbasyon yapmaktan zorla kişiye pornografik görüntüler izletmeye kadar uzanır.

Sözel taciz karşı tarafın isteği dışında cinsellikle ilgili sözel yaklaşımlarda bulunmak, kişiyi sözler yoluyla cinselliğe zorlamak, sözlerle cinsellikle ilgili aşağılamak, tehdit etmek gibi davranışları içermektedir.

Dokunsal taciz kişinin isteği dışında kişinin vücudunun herhangi bir yerine dokunmayı kapsar. Bu tacizin açıkça belli edilmesi gerekmez.. Örneğin: kalabalık ortamlarda sıkça yaşanan frotaj (fortçuluk=frottage), istismarcının özel bölgesini mağdurun vücudunun herhangi bir yerine sürmesi de dokunsal taciz örneklerindedir.

STALKING

Cinsel Şiddet Midir?

Takip (stalking) bir taciz türüdür ve fiziksel bir yaklaşım olmamasına rağmen cinsel kökenlere dayandığı için cinsel şiddet kategorisi içerisine girmektedir. Bir kişiyi takip etme, peşinden ayrılmama, zorla iletişime geçmeye çalışma, telefon ve sosyal medya aracılığıyla kişiyi rahatsız etme “takip” kapsamına giren davranışlardır.

FLÖRT, İLİŞKİ EVLİLİKTE

Cinsel Şiddet Nedir?

Karşılıklı ilişki durumunda dahi zorlama söz konusuysa cinsel şiddet sayılmaktadır. Partnerlerden herhangi birinin cinsel birliktelik için rızası olmaması durumunda yaşanan birliktelik partnerler arasındaki ilişki biçimi (sevgililik, evlilik vb.) ne olursa olsun cinsel şiddet kabul edilir. Birliktelik esnasında zorlayıcı tavırlar sergilemek, istenmeyen zamanlarda ya da istenmeyen cinsel davranışlara zorlamak, sözel ve davranışsal baskı göstermek cinsel şiddeti kapsayan davranışlardır.

CİNSEL ŞİDDET ÖRNEKLERİ

- İstenmeyen zamanlarda, istenmeyen şekilde cinsel ilişkiye zorlamak ve cinsel bölgelere dokunmak,
- Bedeni ve kişinin cinselliğini aşağılayıcı sözler söylemek,
- Zorla pornografik görüntüler seyrettirmek,
- Çocuk doğurmaya zorlamak (evlilik söz konusu olduğu durumlarda da geçerli),
- Kişiyi başkalarıyla cinsel birlikteliğe zorlamak,
- Kürtaja zorlamak,
- Kişinin izni olmadan kişiye cinsel organlarla temas etmek,
- Kişinin onayı olmadan sosyal medyada kişiye cinsel içerikli gönderiler atarak ya da sözler söyleyerek kişiyi taciz etmek,

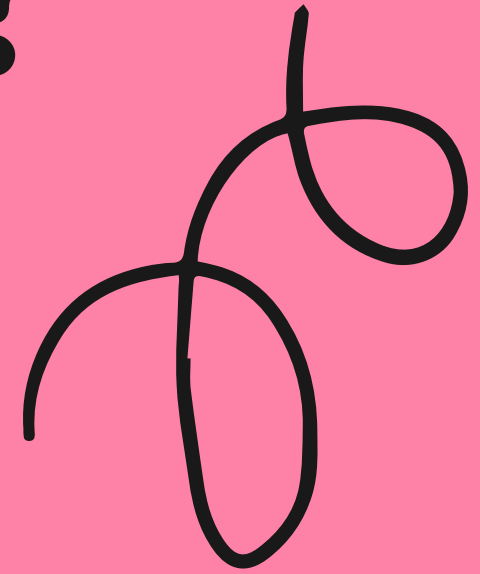
CİNSEL ŞİDDET ÖRNEKLERİ

- Kişinin izni dışında cinsel içerikli görüntülerini çekmek ve/veya bu görüntüleri yaymak,
- İlişkiye girerken seyretmeye ya da seyredilmeye zorlamak,
- Seks işçiliğine zorlamak,
- Tehdit ve korkutma yoluyla cinsel ilişkiye zorlamak,
- Kişinin isteği dışında canını yakarak ilişkiye girmek,
- Kürtaja zorlamak,
- Zorla alkol ve uyuşturucu madde kullanarak cinsel ilişkiye zorlamak.

ŞİDDETE
UĞRARSAM

ne yapacağım?

Şiddete uğradığınızda başvurabileceğiniz kuruluşlar

- ✿ Polis merkezleri, jandarma karakolları
- ✿ Aile Mahkemeleri
- ✿ Sağlık kuruluşları
- ✿ Cumhuriyet Savcılığı
- ✿ Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM)
- ✿ Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
- ✿ Belediyelerin Kadın Danışma Merkezleri
- ✿ Baroların Adli Yardım Büroları
- ✿ Kadın Örgütlenmeleri

Evden çıkamadığınız durumlarda arayabileceğiniz acil telefonlar

- ✿ Polis imdat -155
- ✿ Jandarma -156
- ✿ Ambulans – 112
- ✿ Alo 183 (Sosyal Destek Hattı)
- ✿ Alo Baro – 444 26 18 (Kadın Hakları Merkezi Hattı)

6284 sayılı Ailenin Korunmasına ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun kapsamında şiddet uygulayanlara karşı alınabilecek önlemler: evden uzaklaştırmak, iletişim araçlarıyla rahatsız etmesini engellemek, evinize, işinize veya diğer adreslerinize yaklaşmasını engellemek, kişisel bilgilerinizi gizletmek, şiddet uygulayıcının silahına el koydurmak, kişiden korunmak amacıyla yakın koruma talep etmek, tedbir nafakası talep etmek, geçici maddi yardım talep etmek, geçici velayet talep etmek, geçici genel sağlık sigortasına başvurmak, müşterek konuta şerh koydurmak.

- Fiziksel şiddete maruz kaldıysanız: öncelikle polis merkezlerine, jandarma karakollarına, savcılığa veya hastanelerin acil bölümlerine başvurmanız gerekir.
- Türk Ceza Kanunu'nda (TCK) tanımlanan bir suç (tehdit, hakaret, fiziksel şiddet) mağduru iseniz: karakol/jandarma komutanlığı yerine doğrudan bir şikayet dilekçesi ile savcılığa da başvurabilirsiniz.
- Bir sığınağa ihtiyaç duyuyorsanız: bulunduğunuz yerdeki en yakın Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İl Müdürlüğü, karakol/jandarma komutanlığı, belediyeler/belediyelerin kadın danışma merkezleri ve kadın örgütlerine sığınak desteği için başvurabilirsiniz.

Bu süreçlere ilişkin detaylı bilgi için **morcati.org** sayfasını ziyaret edebilirsiniz.

Kaynaklar

Adana Kadın Danışma ve Sığınmaevi Derneği (2019). Adana Kadın Danışma Merkezi ve Sığınmaevi Derneği Gönüllü Avukatlar için Pratik Bilgiler El Kitabı. STGM “BİRLİKTE” Destek Programı.

Afşar, S. (2015).Türkiye’de Şiddetin “Kadın Yüzü”. Sosyoloji Konferansları, No:52, (715-753).

<https://doi.org/10.18368/IU/sk.04297>

Dartnall, E., & Jewkes, R. (2013). Sexual violence against women: The scope of the problem. Best Practice & Research Clinical Obstetrics & Gynaecology, 27(1), 3–13. doi:10.1016/j.bpobgyn.2012.08.002

Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği, Kavramlar sözlüğü 20 Kasım 2020 tarihinde [<https://cinselsiddetlemucadele.org/kavramlar-sozlugu/>] adresinden erişildi.

Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı (2020). Şiddet Biçimleri, 3 Ekim 2020 tarihinde [<https://morcati.org.tr/siddet-bicimleri/>] adresinden erişildi.

Polat, O . (2017). Şiddet, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi , 22 (1) , 15-34 . 3 Ekim 2020 tarihinde [<https://dergipark.org.tr/tr/pub/maruhad/issue/27591/290653>] adresinden erişildi.

Vahip, I., Doğanavşargil, Ö. (2006). Aile İçi Fiziksel Şiddet ve Kadın Hastalarımız. Türk Psikiyatri Dergisi, 17, 107-114.

onemsiyoruz.org

biz@onemsiyoruz.org

